

Nr 398

Av herr **Huss m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående vattenvårdens organisation m. m.*

I proposition (nr 49) till årets riksdag har framlagts principförslag till en omorganisation av administrationen på vattenvårdens område att gälla från den 1 juli 1958. Förslaget innebär bl. a. att fiskeristyrelsens tillsyns-avdelning och väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå överföres till byggnadsstyrelsen, som skall utgöra statens vatteninspektion. Till styrelsen föreslås knuten en rådgivande vattenvårdsnämnd med ledamöter, representerande skilda av vattenvården berörda intressen. Distriktsingenjörorganisationen för vatten och avlopp underställes byggnadsstyrelsen.

Förslaget att knyta vatteninspektionen till byggnadsstyrelsen framlades 1951 av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga, vilkas uppdrag dock var begränsat till vatten- och avloppsverksamheten. Beträffande vattenföreningsfrågan anförde de sakkunniga dock, att hithörande arbetsuppgifter är "till sin art helt främmande för byggnadsstyrelsens nuvarande verksamhet och knappast lämpade att direkt inordnas i styrelsens ämbetsbefattning". (SOU 1951: 26 s. 371).

Sedan dess har vattenvårdsfrågan behandlats av vattenvårdskommittén, som föreslagit, att en helt fristående myndighet, benämnd statens vatteninspektion, inrättas för vattenvårdens centrala administration (SOU 1955: 6 s. 59). I det övervägande flertalet remissyttranden häröver uttalas en principiell anslutning till kommitténs förslag att vattentillsynen bör utövas av ett självständigt ämbetsverk (propositionen s. 35).

I övrigt må erinras om att kravet på en fristående ställning för tillsynsorganet företräddes i propositionen till 1941 års riksdag vid den dåvarande fisketillsynsmyndighetens tillkomst samt av tredje lagutskottet i dess utlåtande nr 27 vid 1956 års riksdag.

I flera remissyttranden över vattenvårdskommitténs betänkande har efterlysts en aktuell, närmare redovisning av den nya tillsynsmyndighetens arbetsuppgifter och befogenheter. Vid en sådan redovisning måste beaktas ej blott vad vatten- och avloppssakkunniga och vattenvårdskommittén var för sig angivit beträffande vatten- och avloppsbyråns resp. tillsynsbyråns verksamhet utan även exempelvis de förslag, som framlagts av folkhälsoinstitutsutredningen och folkbadsutredningen, ävensom de arbetsuppgifter som sammanhänger med skyddet av yt- och grundvattnen, frågor som f. n.

behandlas av vattenvårdskommittén. Frågan om hur samordningen av de skilda på länsstadiet i vattenvården sysselsatta experternas arbete skall ske har ej heller klarlagts. I propositionen anföres endast att det må ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser härom.

Beträffande sistnämnda fråga framhåller kommittén, att de lokala övervakningsuppgifterna i första hand liksom hittills bör handhas av distriktsingenjörerna, förste provinsialläkarna och hälsovårdsnämnderna. Det heter vidare om förste provinsialläkarna, att de förutsätts såsom hittills skola vara länsmyndighet för den sanitära vattentillsynen. Kungl. Maj:ts förslag har enligt vår mening den nackdelen, att dessa lokala myndigheter f. n. inte har något direkt samarbete med byggnadsstyrelsen. Om, såsom Kungl. Maj:t föreslår, denna styrelse bleve statens vatteninspektionsorgan, vore det naturligt att betrakta länsarkitekten som styrelsens förtroendemän i länet och som distriktsingenjörens förman. Bortsett från att samarbete med länsarkitekten är riktigt och nödvändigt med hänsyn till bebyggelseplaneringen synes det oss uppenbart att distriktsingenjören skulle få en både oklar och komplicerad tjänsteställning i den organisationsform, som Kungl. Maj:t föreslår. Vidare torde med den föreslagna anordningen även följa, att byggnadsnämnderna betrakta sig som vattenvårdsorgan, varvid besvärliga prestigemotsättningar kan uppkomma mellan hälsovårds- och byggnadsnämnder. Över huvud taget har, såsom bl. a. framhållits av länsstyrelsen i Kopparbergs län, den regionala och lokala organisationen på vattenvårdens område samt handläggningen av vattenvårdsärendena i denna del ej lösts på ett tillfredsställande sätt.

Nämnda svårigheter skulle till en del bortfalla, om medicinalstyrelsen bleve statens vatteninspektionsorgan. Men även denna lösning av organisationsfrågan bleve bristfällig dels på grund av medicinalstyrelsens stora arbetsbelastning, dels på grund av att flera sidor av vattenvården icke hör hemma inom styrelsens normala verksamhetsområde.

Vidare är att beakta, att det organisationsproblem, som i verkligheten föreligger, ej är begränsat till enbart vattenvården, utan även frågan om markens och i synnerhet luftens hygien. Trots att dessa frågor länge varit en realitet för hälsovårds- och tillsynsmyndigheterna har de icke i detta sammanhang ägnats den uppmärksamhet som de förtjänar.

Ytterligare må framhållas, att de intressen byggnadsstyrelsen har att företräda i samhällsplaneringsverksamheten stundom korsar de sanitära intressena. Vattenvårdens och hela miljöhygienens krav kan därför befaras komma att icke bli beaktade i tillbörlig grad, om statens vatteninspektion knytes till byggnadsstyrelsen.

Enligt vår bestämda mening leder dessa överväganden till den uppfattning, som delas av flertalet remissmyndigheter, att vattenvårdens organisa-

tionsproblem icke utan stora olägenheter kan lösas på annat sätt än genom inrättande av ett för detta ändamål avsett, självständigt ämbetsverk.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts prop. nr 49 angående vattenvårdens organisation;

att riksdagen måtte fatta principbeslut av innebörd, att vattenvårdens centrala organisation skall utgöras av ett självständigt ämbetsverk och att chefen för ifrågavarande ämbetsverk skall vara självskriven ordförande i vattenvårdsnämnden; samt

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att nytt förslag till vattenvårdens organisation i överensstämmelse med i denna motion angivna riktlinjer måtte föreläggas 1958 års riksdag att gälla från den 1 juli 1958, eller, om detta av praktiska skäl icke låter sig göra, snarast möjligt efter denna tidpunkt.

Stockholm den 26 februari 1957

Ragnar Huss

Martin Söderquist

Gunnar Edström
